

POLICY BRIEF

BPFF GRANTS/BPFF GRANTOVI

POLICY BRIEF

Introduction:

BPPF grants have been awarded for the implementation of activities for building functional mechanisms of cooperation between the government and CSO's in Bosnia and Herzegovina since in B&H in reality there is no efficient institutional cooperation on any level: municipality, cantonal, entity of state level. In 50% of municipalities agreement of cooperation between the government and CSO's is signed as well as in three cantons but not on entity level. In 2007 an agreement was signed on the state level but in the years since then not much has been done and a revision of the agreement and its signing is expected in 2016. Thus, all the levels of government beneath the state level are in logical order since the basic principles of agreement between the levels of government and CSO are the same in key elements. A large part of the agreement signed on the state level can be used in aligning agreements between lower levels of government. It is expected that from the time crucial documents are adopted, the cooperation between the government and civil society, is going to add to the creation of better environment for civil society development in B&H but also to be a bigger support or guide for both government and civil society in adequately structuring and implementing public policies with the support of CSO's.

Background:

The dialogue and cooperation between government and civil society is one of the political criteria for full membership in EU and is an important part of strategy of enlargement of EU in the Western Balkans.

In May 2007 the Council of Minister of BiH adopted and signed the „Agreement of cooperation between the Council of Ministers

and CSO's in BiH“. The adoption of this document by the Council of ministers is a recognition for years of work one by CSO's needed for the enhancement of political and institutional framework which needs to add to further civil society development in B&H. Unfortunately, since 2007 up to this day, much wasn't done on applying the Agreement in practice so the meaning and the significance of this document stayed on the level of political declaration which wasn't followed by practical steps by those who have signed it on fulfilling the obligations which are in the document.

The activities focused at the campaign for activation of the 'Cooperation Agreement between the BiH Council of Ministers and the NGO Sector in BiH“, established in 2007 order to provide general institutional framework for the cooperation and dialogue between state and civil society organizations in BiH. It foresaw the establishment of several mechanisms for cooperation between CSOs. After almost eight years most of the mechanisms are not yet established and where the case is otherwise - the government failed to fulfill overtaken obligations. In the meantime CSOs in BiH on several occasions tried to put in force the Agreement but with little success.

Because of this, in Bosnia and Herzegovina, projects focused on campaigns for establishing functional mechanisms of cooperation between government and CSOs. These projects were chosen because of the synergy they create with initiatives done on state level. On the entity level there are similar initiatives so the chosen projects needed to conduct similar campaigns in Federation of Bosnia and Herzegovina and in Republika Srpska- the two B&H entities.

Project title for ZAJP was „Effective cooperation of CSOs with institutions of power as a precondition for the development of the society“- Association for the analysis of public policies ZAJP, Banja Luka.

The project focused on sub-area 3.1 - Campaign for establishing functional mechanisms of cooperation between government and CSOs in Bosnia and Herzegovina.

The activities supported the proper establishment of cooperation between CSOs and government institutions is an important aspect of the reform of public administration. It was the part of a multiple projects and programs aimed at supporting the development of civil society in BiH. This cooperation was also part of the political conditions for membership in the European Union, as was confirmed by the „EU Enlargement Strategy and key challenges for 2013/2014. “And „Guidelines to support civil society in the candidate countries for membership of the EU for the period 2014-2020. “

The work done for Republika Srpska analyzed the impact citizens have on decision making processes. There are two ways on which the citizens can affect this process:

- Choosing representatives in the institutions of government
- Through civil society organizations.

The report concludes on the current situation with suggested models which could enhance cooperation. The goal of the research is to propose a model for enhancing the cooperation between CSO's and institutions of government. Analysis was done on:

- Existing legislation (legal framework for cooperation of institutions of government on entity level, with CSO's)

Participation of citizens in the creation of public policy in the prism of the legal framework is not limited but it's also not motivating in a way which encourages the participation of citizens.

- Analysis of institutional capacities for cooperation of government with civil society
- Analysis of the existing cooperation between the institutions of government and civil society.

The research consisted of three parts:

- Data collection and analysis.
- Interviews with stakeholders
- Reporting.

Through direct contact, opinions of relevant stakeholders were researched during discussions about different models of cooperation applicable to the level of Republika Srpska. It is of importance to the Western Balkan countries to establish institutional mechanisms of cooperation between the government and CSO's because it's one of the key elements for membership in the European Union for the countries of the Western Balkan.

In Bosnia and Herzegovina, there are 14 constitutions, as same as governments, parliaments and the entire network of courts of which everyone has its own procedure and jurisdiction.

Civil society needs to take over the role of monitoring and criticism of the work the institutions do as well as be the creators of change in a specific measure.

Model of cooperation of two sectors-both public and non-governmental is an extra component of the control of government in stable societies with democratic traditions.

The problems with which CSO face is:

- Survival (when it comes to financing for operational functioning);
- Professionalization (professional work force in different segments).

Advocating for proper implementation of the 'Cooperation Agreement between the BiH Council of Ministers and the NGO Sector in BiH' – support to the group of the NGOs "Civil dialogue"– Association for Democratic Initiatives, Sarajevo

Activities in the project included:

Meetings with the representative of the MoJ FBiH, COM FBiH and members of the Parliament of FBiH
Assessment of activities that are already in the scope of the CBGI project
Meetings with the representative of the MoJ FBiH, COM FBiH and members of the Parliament of FBiH (10 meetings)
Two introductions of the Initiative to the CSOs across FBiH (not members of the Coalition)
Round table

A round table was held on the theme: "Agreement on Cooperation between the FBiH and non-governmental sector - The reasons and opportunities for the establishment and challenges of practical application. „The round table was attended by 23 participants,

Initiatives:

Enhance the institutional capacity of government cooperation with civil society organizations
Establish the Council for Cooperation with NGOs, academic institutions, religious communities and the media, which would be a permanent character without depending on the term of office and election
Establish a public foundation that financially supported NGOs
Establish of the National Office for Cooperation with Civil Society and the Council for Civil Society
Establish of instruments and mechanisms of coordination between the National Office for Cooperation with Civil Society with ministries within the Council of Ministers and the Entity ministries;
Establish instruments and mechanisms for coordination between the State Office for cooperation with civil society and sectoral networks within civil society
Establish a Fund for the Development of Civil Society

representatives of NGOs and government institutions.

Key topics discussed are:

The objective of the Agreement.
Models of possible cooperation between the governmental and non-governmental sector.
How should relations between civil society and government be dealt with?
Who should be involved in the signing of the agreement- executive or legislative branches?

Recommendations and conclusion:

Since campaigns lasted for 6 months, their main goal was to inform the public and relevant stakeholders included in the process to establish contacts in a way which would result in thinking the same about the things which concern both CSO's and the government when it comes to working together and form policies which work on the development of civil society and the way governments can benefit from working with 'the third sector'. Representatives of governments of and CSO's from both entities formulated their expectations from future.

Establish of an electronic registry of interested CSOs in the relevant ministry for participation in the dialogue for the adoption and implementation of public policies

Establish a transparent and efficient mechanism for participation of CSOs and citizens in the process of setting priorities and creating programs that will be financed from the budget, which is associated with the process of budget planning

Recommendations are:

- ❖ The Agreement must be a general and detailed plan formulated through entity strategies;
 - ❖ While advocating to take advantage of the political parties that have parliamentary majority;
 - ❖ Develop a consolidated register of NGOs at the national level
 - ❖ Support the establishment of sectoral networks;
 - ❖ Put more pressure on the authorities in Bosnia and Herzegovina to cooperate with non-governmental organizations institutionalized
 - ❖ Develop and strengthen local resource centers in BiH, in particular sector ones;
 - ❖ Develop think tanks that deal with research and analysis of public policies and research needs of citizens in B&H
 - ❖ Defining the appropriate legal and institutional framework that will stimulate the development of civil society;
 - ❖ Develop a strategy to establish an enabling environment for sustainable development of civil society;
 - ❖ Capacity building of the State Office for cooperation with civil society to coordinate the programs of EU external assistance intended for the development of civil society;
 - ❖ -; Increase the participation of NGOs in decision-making and consultation in the fields which are of particular interest to the NSA
- ❖ Adopt clear and quantified plans, mechanisms and tools based on which it will be possible to monitor and evaluate the effects of public policies;
 - ❖ Conduct training programs for administrative bodies of the role and benefits of civil society in the monitoring and evaluation of public policies;
 - ❖ Improve the legal framework so that monitoring and evaluation, as well as the involvement of civil society in this process are adequately regulated;
 - ❖ Improve the capacity of public involvement in the adoption and implementation of public policies;
 - ❖ Regulate the ways and criteria for financing NGOs from public funds in BiH
 - ❖ Standardize and harmonize local practice when it comes to procedures and methods of financing the NGOs and the selection of proposed projects
 - ❖ Avoid funds with no public. Adopt the principle that an independent external expert is one of the members of the committee for awarding grants, and information about external experts are available on the Internet;
 - ❖ Include CSOs in the process of evaluation and analysis of the achieved results of the program and process efficiency of resource allocation;
 - ❖ Analyze the existing mechanisms of resource allocation with the inclusion of CSOs, and thus jointly develop more efficient funding mechanisms.

- ❖ Conduct a public campaign to inform a greater number of non-governmental organizations on the agreement;

POLICY BRIEF- BFF GRANTOVI

Uvod

BPPF Grantovi dodijeljeni su za implementaciju aktivnosti usmjernih ka izgradnji funkcionalnih mehanizama saradnje između vlada i OCD-a u BiH budući da u BiH ne postoji dovoljno institucionalne saradnje na bilo kojem od nivoa: općinskom, kantonalnom, entitetskom i državnom. U 50% općina Sporazum o saradnji sa OCD-ima je potpisan kao i u tri kantona ali ne i na entitetskim nivoima 2007. Potpisan je Sporazum o saradnji Vijeća ministara BiH i OCD-a ali mnogo godina poslije nije mnogo urađeno na njegovoj reviziji i očekuje se da će u 2016. to biti i dogoditi. Tako, svi nivoi vlasti ispod državnog bi trebali slijediti potpisivanje sporazuma budući da su ključni principi koje zagovara isti. Veliki dio Sporazuma potpisanog na državnom nivou može se koristiti pri usklađivanju sporazuma na nižim nivoima vlasti. Očekuje se da će od vremena kada se potpišu ključni dokumenti saradnja između vlasti i civilnog društva doprinijeti stvaranju bolje okoline za razvoj civilnog društva u Bosni i Hercegovini ali da će ti dokumenti također biti veća podrška i vodič kako za vlade tako i za OCD u adekvatnom struktuiranju i implementaciji javnih politika.

Kontekst:

Dijalog i saradnja između vlade i civilnog društva je jedan od političkih kriterija za punopravno članstvo u EU i bitan je dio strategije proširenja EU za Zapadni Balkan.

U maju 2007. Vijeće ministara BiH usvojilo je i potpisalo "Sporazum o saradnji između Vijeća ministara i OCD u BiH". Usvajanje ovog dokumenta od strane Vijeća ministara priznanje je višegodišnjeg rada OCD potrebnog za poboljšanje institucionalnih mehanizama za razvoj poticajne okoline za razvoj civilnog društva u BiH. Nažalost, od 2007 do ovoga dana nije mnogo urađeno na primjeni Sporazuma u

praksi tako da su značenje i značaj Sporazuma ostali na nivou političke deklaracije što nisu pratili praktični koraci od strane onih koji su isti potpisali na ispunavanju obaveza koje proizilaze iz ovog dokumenta.

Aktivnosti koje su se fokusirale na kampanju za aktivaciju Sporazuma, potpisanog 2007. služile su uspostavljanju institucionalnog okvira za suradnju i dijalog između države i organizacija civilnog društva u BiH. Pretpostavljao je uspostavljanje nekoliko mehanizama za saradnju sa organizacijama civilnog društva. Nakon devet godina većina mehanizama nije uspostavljena a tamo gdje je situacija drugačija - vlada nije uspjela ispuniti preuzete obaveze. U međuvremenu OCD u BiH su u nekoliko navrata pokušali staviti Sporazum na snagu ali sa malo uspjeha.

Zbog ovoga, u Bosni i Hercegovini projekti su se fokusirali na kampanje za uspostavljanje funkcionalnih mehanizama suradnje između vlade i OCD. Projekti su izabrani zbog sinergije koju stvaraju sa inicijativama koje se rade na državnom nivou. Na entitetskim nivoima postoje slične inicijative tako da su odabrani projekti sproveli kampanje u Federaciji Bosne i Hercegovine i u Republici Srpskoj - dva bh. entiteta.

Projekat „Efikasna saradnja OCD sa institucijama moći kao pretpostavka za razvoj društva“- Asocijacija za analizu javnih politika ZAJP, Banja Luka.

Projekat se fokusirao na pod-područje 3.1. Kampanja za uspostavu funkcionalnih mehanizama saradnje između vlasti i OCD u BiH.

Aktivnosti su podržale uspostavljanje saradnje između OCD i državnih institucija kao bitan dio reforme javne administracije. Ovo je bio cilj više projekata i programa koji su htjeli postići

veću podršku razvoju civilnog društva u BiH. Ova saradnja je također dio političkih uvjeta koji proističu iz nastojanja dobivanja članstva u Europskoj uniji, što potvrđuje dokument „Strategija proširenja EU i ključni izazovi za 2013/2014“ i „Vodič za podršku civilnom društvu u zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU za period 2014-2020“.

Kampanja u Republici Srpskoj analizirala je utjecaj koji građani imaju u procesima donošenja odluka. Identificirana su dva načina na koje građani mogu utjecati na ovaj proces:

- Biranjem predstavnika u institucije vlasti;
- Kroz organizacije civilnog društva.

Izvještaj zaključuje o trenutačnom stanju sa predloženim modelima koji mogu poboljšati saradnju. Cilj istraživanja je da predloži modele koji bi mogli poboljšati saradnju između OCD i institucija vlasti. Urađena je analiza:

- Postojeće legislative (pravnog okvira za saradnju institucija vlasti sa OCD na entitetskim nivoima)
- Institucionalnih kapaciteta za saradnju vlasti sa OCD;
- Postojeće saradnje institucija vlasti sa OCD.

Istraživanje se sastojalo od tri dijela:

- Prikupljanje i analiza podataka;
- Intervjuiranje stakeholdera;
- Izvještavanje.

Kroz direktan kontakt, mišljenja relevantnih stakeholdera su istražena kroz diskutiranje o različitim modelima saradnje koje je moguće aplicirati na nivo Republike Srpske. Od bitnosti je za zemlje Zapadnog Balkana da uspostave institucionalne mehanizme saradnje između vlasti i OCD zato što isto predstavlja jedan od ključnih elemenata za članstvo zemalja Zapadnog Balkana u EU.

U Bosni i Hercegovini, postoji 14 ustava, isto toliko i vlada, parlamenata i cijela mreža

sudova, svaki sa vlastitom jurisdikcijom i procedurama.

Civilno društvo mora preuzeti ulogu monitora i kritičara rada institucija kao i biti kreator promjena u specifičnom kapacitetu.

Model saradnje dva sektora, javnog i nevladinog je dodatna komponenta kontrole vlasti u stabilnim društvima sa demokratskom tranzicijom.

Problem sa kojima se OCD susreću su:

- Preživljavanje (kada se radi o finansiranju operativnih troškova);
- Profesionalizacija (profesionalna radna snaga u različitim segmentima).

Projekat „zagovaranje za implementaciju Sporazuma o saradnji između Vijeća ministara BiH i NVO sektora, podrška mreži Civilni dijalog“- Asocijacija za demokratske inicijative; ADI- Sarajevo

Aktivnosti unutar projekta su uključivale:

Sastanci sa predstavnicima Ministarstva pravde BiH i članovima Parlamenta FBiH.
Procjenu utjecaja aktivnosti koje su u sklopu CBGI projekta.
Upoznavanje sa Inicijativom za OCD u FBiH koje nisu članice koalicije.
Okrugli stol.

Održan je okrugli stol na temu „Sporazum o saradnju između FBiH i nevladinog sektora-razlozi i prilike za uspostavljanje i izazovi praktične implementacije“. Na ovome skupu prisustvovalo je 23 učesnika. Teme o kojima se diskutiralo su:

Cilj Sporazuma.
Modeli potencijalne saradnje između vladinog i nevladinog sektora.

Kako se trebaju razvijati odnosi između OCD i vlade?

Tko bi trebao biti uključen u potpisivanje sporazuma- izvršna ili zakonodavna vlast?

Budući da je kampanja trajala 6 mjeseci, njen glavni cilj je bio da informira javnost i relevantne stakeholdere uključene u proces kako bi se uspostavili kontakti na način koji bi rezultirao istim razmišljanjem kada su u pitanju procesi koji se tiču i OCD i vlade u domenu zajedničkog rada i gradnje politika kako bi zajedno mogli raditi na razvoju civilnog društva. Predstavci vlade i OCD formulirali su svoja očekivanja u budućnosti.

Zaključci i preporuke :

- Sprovesti javnu kampanju u cilju informisanja što većeg broja nevladinih organizacija o Sporazumu;
- Izraditi zbirni registar NVO na državnom nivou;
- Unaprijediti institucionalne kapacitete za saradnju vlasti sa organizacijama civilnog društva;
- Vršiti veći pritisak na vlasti u BiH kako bi se saradnja sa nevladinim organizacijama institucionalizirala;
- Uspostaviti Savjet za saradnju sa nevladinim organizacijama, akademskom zajednicom, religijskim zajednicama i medijima koji bi bio stalnog karaktera i bez ovisnosti od mandata i izbora;
- Povećati učešće NVO u procesu odlučivanja i konsultacija na poljima koja su od posebnog interesa za NVO;
- Osnovati javne fondacije koje bi finansijski podržavale NVO;
- Zajednički nastupiti kroz zajedničku platformu prema zakonodavnoj i izvršnoj vlasti;
- Sporazum treba biti opšti, a detaljan plan formulirati kroz entitetske strategije;

- Prilikom zagovaranja iskoristiti političke stranke koje su parlamentarne;
- Reguliranjem načina i kriterija za finansiranje NVO iz javnih fondova u BiH
- Standardizacijom i harmonizacijom lokalnih praksi kada su u pitanju procedure finansiranja NVO i načini selekcije predloženih projekata;
- Potpora uspostavi sektorskih mreža;
- Razvoj i jačanje lokalnih resursnih centara u BiH, posebice sektorskih;
- Razvojem think tank-ova koji bi se bavili istraživanjima i analizama javnih politika i pokretanjem bazičnih istraživanja potreba građana BiH
- Definiranje odgovarajućeg pravnog i institucionalnog okvira koji bi bio poticajan za razvoj civilnog društva;
- Izrada strategije uspostave poticajnog okruženja za razvoj održivog civilnog društva;
- Uspostava Državnog ureda za saradnju sa civilnim društvom i Savjeta za civilno društvo;
- Uspostava instrumenata i mehanizama koordinacije između Državnog ureda za saradnju sa civilnim društvom sa ministarstvima unutar Vijeća ministara, ali i sa entitetskim ministarstvima;
- Uspostava instrumenata i mehanizama koordinacije između Državnog ureda za saradnju sa civilnim društvom sa sektorskim mrežama unutar civilnog društva;
- Izgradnja kapaciteta Državnog ureda za saradnju sa civilnim društvom da koordinira programima vanjske pomoći EU namijenjenim za razvoj civilnog društva;
- Uspostavljanje Fonda za razvoj civilnog društva;
- Donošenje jasnih i kvantifikovanih planova rada, mehanizama i alata na osnovu

kojih će biti moguće vršiti monitoring i evaluaciju efekata javnih politika;

- Provođenje programa obuke za organe uprave o ulozi i koristima civilnog društva u procesu monitoringa i evaluacija javnih politika;

- Unaprijediti pravni okvir kako bi monitoring i evaluacija, kao i uključivanje civilnog sektora u ovaj proces, bili na odgovarajući način regulisani;

- Unaprijediti kapacitete za uključivanje javnosti u donošenje i provođenje javnih politika;

- Formiranje elektronskog registra zainteresovanih OCD pri resornom ministarstvu za učešće u dijalogu za donošenje i provođenje javnih politika;

- Uspostaviti transparentan i efikasan mehanizam učešća OCD i građana u procesu određivanja prioriteta i kreiranja programa koji će se finansirati budžetskim sredstvima, koji je povezan sa procesom budžetskog planiranja;

- Izbjegavati dodjelu sredstava bez javnog poziva (npr. dodjeljuju se sredstva direktno iz budžeta jednom udruženju za program organizacije manifestacije od opštedruštvenog značaja bez mogućnosti da se i druga udruženja prijave);

- Komisije za odlučivanje o dodjeli grantova OCD trenutno čine uglavnom zaposlenici ministarstava. Usvojiti princip da nezavisni spoljni ekspert bude jedan od članova komisija za dodjelu grantova, te da informacije o spoljnom ekspertu budu dostupne na internetu;

- Uključivanje OCD u procese ocjenjivanja i analize postignutih rezultata programa i efikasnosti procesa dodjele sredstava;

- Analizirati postojeće mehanizme dodjele sredstava uz uključivanje OCD, te na taj način zajednički razvijati efikasnije mehanizme finansiranja.

ADI - Asocijacija za demokratske inicijative

Sporazum o saradnji između Vijeća ministara BiH i nevladinog sektora u BiH potpisan je 2007. godine kako bi se dobio opšti institucionalni okvir za saradnju i dijalog između države i organizacija civilnog društva u BiH i on je predviđao uspostavljanje mehanizama za suradnju između ova dva sektora. Nakon gotovo osam godina većina mehanizama još nije uspostavljena a današnja situacija sugerise da uglavnom vlada nije ispunila preuzete obaveze mada postoje propusti i na strani organizacija civilnog društva. U međuvremenu OCD-i u BiH su u nekoliko navrata pokušali aktivirati proces stavljanja Sporazuma u funkciju ali sa malo uspjeha. Projekt CBGI počeo je da radi na procjeni provedbe Sporazuma u 2014. godini angažovan od vladinih institucija. Ovaj proces još nije završen, a očekuje se da ponudi nova rješenja za suradnju sa OCD-ima. U međuvremenu grupa nevladinih organizacija, pojedinaca i predstavnici nekoliko mreža okupili se kako bi se zalagali za revitalizaciju Sporazuma ali je problem lociran u tome da praktično niko nije znao šta su planovi vlade. Organizacije civilnog društva trebaju imati jasnu strategiju i taktička rješenja kako da se odgovori na ovaj proces ali toga za sada nema u mjeri koja bi bila dovoljna, usaglašena i efektivna.

S obzirom da mreža nevladinih organizacija „Civilni dijalog“, koja će se zalagati za provedbu Sporazuma već postoji, prvi korak je da se procijene već poduzeti koraci od strane vlade. Konsultacije Ministarstva pravde su provedene tokom projekta CBGI o unapređenju već postojećih mehanizama javne rasprave prije plasiranja zakonskih prijedloga, što je u skladu sa Sporazumom. Nakon procjene, predlaže se da se razvije popis pet glavnih preporuka koje će poslužiti kao polazišta za razvoj strategije zagovaranja i zastupanje plana mreže „Civilni dijalog“.

Vraćajući se na same početke ovoga procesa navodimo da je nakon kontinuirane aktivnosti i

napora koalicije NVO "Raditi i uspjeti zajedno", koja je osnovana 2004. godine, da bi na kraju "Sporazum o saradnji između Vijeća ministara BiH i nevladinog sektora u BiH " ipak bio potpisan 2007. godine. Sporazum ima intenciju da pruži opći institucionalni okvir za saradnju i dijalog između države i organizacija civilnog društva u BiH. Sporazum je predvidio uspostavu mehanizama za saradnju između organizacija civilnog društva u BiH i vlada, od kojih su najvažniji Ured za civilno društvo kao specijalizovano i savjetodavno tijelo Vijeća ministara BiH, Savjet za razvoj civilnog društva u BiH. NVO sektor u BiH ima više temeljnih zadataka a jedan od prioriteta je i usvajanje strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj održivog civilnog društva. Ipak, većina mehanizama još nije uspostavljena jer prvenstveno vlada nije ispunila preuzete obaveze. Jedna od razočaravajućih odluka za OCD, koju je donijela vlada, bilo je osnivanje Sektora za pravnu pomoć za civilno društvo, u okviru Ministarstva pravde BiH, umjesto Ureda za civilno društvo, kao institucionalnog dijela Vijeća ministara BiH. Taj novoosnovani sektor je u potpunosti ovisan o Ministarstvu pravde BiH i nema adekvatne ljudske i materijalne resurse za provođenje aktivnosti. S obzirom da Sporazum predstavlja ključni mehanizam za saradnju sa vladom, organizacije moraju nastojati da ga aktiviraju što je prije moguće. U isto vrijeme na lokalnom nivou mehanizam za saradnju je zaživio i do danas u preko 80 općina u BiH potpisani su Sporazumi između Općinskog vijeća/ Skupštine opštine, gradonačelnik/načelnika i nevladinih organizacija.

Sporazum ima potencijal da postane funkcionalan i efikasan mehanizam za saradnju između vlasti BiH i civilnog društva, ali do sada nije proizveo navedene rezultate. OCD grupisane oko mreže Sporazum Plus organizovale su u nekoliko navrata sastanke sa predstavnicima Vijeća ministara ali bez većih rezultata. Također, grupa entuzijasta iz nevladinih organizacija i dalje se zalaže za

primjenu Sporazuma, ali njihovi napori nisu bili sinhronizovani i nisu donijeli očekivane rezultate. Projekt TACSO imao je namjeru da posreduje između OCD i vladinih institucija u tom procesu, ali njen pristup nije bio cijenjen od strane većine OCD i samim tim je bio osuđen na propast što je takođe pokazatelj da je i na strani OCD bilo teško postići uzajamni dogovor i koordinaciju.

Cilj provedenih aktivnosti

Opšti cilj provedenih projektnih aktivnosti je bilo informisanje ključnih aktera o trenutnom stanju i predlaganje modaliteta za unapređenje saradnje između organizacija civilnog društva (OCD) i institucija vlasti na nivou Federacije BiH.

Provedene aktivnosti u periodu realizacije projekta:

1. Sastanci sa predstavnicima Ministarstva pravde FBiH, Vladom FBiH i članovima Parlamenta FBiH

Sastanci su prvenstveno bili namijenjeni za podizanje svijesti državnim službenicima i donosiocima odluka u vezi provedenih aktivnosti novouspostavljene koalicije OCD u FBiH Sporazuma Plus usmjerenih na uspostavljanje institucionalnog okvira za saradnju na nivou Federacije BiH. U isto vrijeme pokušali smo procijeniti njihov nivo interesa da se bave promocijom naše ideje i među ostalim akterima. Tokom sastanka razgovaralo se o trenutnoj političkoj volji i ambijentu u kojem bi se takav dokument mogao kreirati i usvojiti te mogućnosti da se naša ideja ubrzo nađe na dnevnom redu Vlade FBiH. Nekoliko dokumenata je predstavljeno sa ciljem informisanja sagovornika o do sada korištenim mehanizmima za saradnju između vlade i organizacija civilnog društva u FBiH u regionu i šire. Svi učesnici su se složili da učestvuju na predstojećim sastancima kao i na okruglom stolu kao završnom događaju.

Za taj sastanak pripremljen je set dokumenata koji uključuje

- Sporazum potpisan od strane Vijeća ministara BiH u 2007. godini,

- Pravila za javne konsultacije koje donosi Vijeće ministara BiH u 2012. godini,

- Pravila za procjenu javnih politika koji je donijela Vlada FBiH u 2013. godini,

- Uvodno pismo sa osnovnim informacijama o inicijativi, projektu i članovima koalicije.

Sastanak sa direktorom konsultantske firme Kronauer Consulting-a g.Goranom Žeravčićem, održan je 22. septembra i tom prilikom smo informisani o aktivnostima na kojima Kronauer radi na realizaciji projekta koji finansira EU, tzv. CBGI (Jačanje kapaciteta institucija u BiH da saraduju sa OCD u BiH u razvoju javnih politika) od 2013. Ciljevi sastanka bili su da se prodiskutuju već postignuti rezultati CBGI projekta u prethodnoj fazi i dobili smo mnoštvo informacija o planiranim aktivnostima u vezi sa Sporazumom Plus na nivou Federacije BiH. Tokom sastanka shvatili smo da CBGI projekt ima mandat za analizu nivoa interesa Vlade FBiH za pokretanje procesa oko izrade Sporazuma a pod uslovom da postoji zajednički stav između institucija po ovom pitanju Kronauer će biti u stanju pružiti ekspertizu u procesu izrade dokumenta.

U cilju informisanja MP FBiH, Vlade FBiH i donosilaca odluka u vezi sa inicijativom novoosnovane koalicije Civilni dijalog, pripremljeno je informativno pismo i poslato na 27 adresa. Popis uključuje 7 predstavnika institucija FBiH i 20 parlamentaraca i čelnih političara.

Nakon ovog sastanka u periodu od tri mjeseca ostvareni su slijedeći kontakti:

- Ured Vlade FBiH za evropske integracije, Vjekoslav Čamber

- Sekretar Vlade FBiH, Edita Kalajdžić

- Pomoćnik sekretara Vlade FBiH za koordinaciju javnih politika Mirsada Jahić

- Savjetnik premijera FBiH, Goran Miraščićem,
- Sastanak sa Slavenom Zeljkom, savjetnikom Lidije Bradare, predsjedavajuće Doma naroda FBiH
- Sastanak sa predstavnicama Udruženja žena SDA, gospođom Enisom Žunjić, gospođom Fatimom Zilić, i Belmom Smaić
- Sastanak sa Osman Ćatić, predstavnik u Domu naroda u Parlamentu FBiH (SDA)
- Sastanak sa Alenom Taletovićem, pomoćnikom ministra MP FBiH, Odjel za javnu upravu i Ivanom Boban, šeficom kabineta ministra pravde FBiH,
- Sastanak sa predstavnikom SDA Senadom Šepićem
- Sastanak sa predstavnikom DF BiH gospodinom Reufom Bajrovićem
- Sastanak sa predstavnikom SDP gđaom Besimom Borić,
- Sastanak sa predsjednikom Federacije FBiH Marinkom Čavarom

Nakon što su održani sastanci, utvrdili smo da postoje dva potpuno različita mišljenja u vezi uspostavljanja Sporazuma na nivou FBiH među javnim službenicima i parlamentarcima. Većina parlamentaraca dijele istu viziju sa predstavnicima civilnog društva i smatraju ideju vrlo relevantnom. Oni su zainteresirani uključiti OCD u proces razvoja javnih i stranačkih politika na konstruktivniji i transparentniji način. Oni smatraju da je uspostavljanje Sporazuma efikasna metoda za jačanje saradnje sa organizacijama civilnog društva i gradnju partnerskog odnosa.

S druge strane, javni službenici vjeruju da mehanizam, čije odrednice tretira i sam Sporazum, već postoji na nivou BiH i da će uvođenje mehanizma na nižim nivoima biti dupliranje iste inicijative. Oni nisu za ideju

osnivanja Ureda za saradnju sa organizacijama civilnog društva na nivou FBiH. Ministarstvo pravde FBiH već sada ima vrlo ograničene kapacitete za rad sa organizacijama civilnog društva (ograničavaju se samo na proces registracije) i neće biti u stanju da prihvati nove odgovornosti (s obzirom na svoj mandat i unutrašnju strukturu). Sekretarijat Vlade Federacije BiH to vidi kao priliku ali nisu sigurni kakve bi implikacije samo potpisivanje Sporazuma Plus moglo imati na budžet FBiH.

2. Predstavljanje Inicijative za OCD u FBiH (one koje nisu članice Koalicije).

Kako bi se mobilisale nevladine organizacije u FBiH da nam daju podršku i legitimitet naše aktivnosti su se bazirale na organizovanje četiri sastanka.

- Konjic, članovi Koalicije za prava osoba sa invaliditetom iz Hercegovačko-neretvanskog kantona;
- Tuzla, članovi 16 nevladinih organizacija iz Tuzlanskog kantona, aktivne u području javnog zagovaranja;
- Mostar, sastanak sa 32 predstavnika sindikata FBiH aktivno uključenih politički dijalog sa vladom;
- Zenica, članovi koalicije 20 nevladinih organizacija iz Zeničko - dobojskog kantona,

3. Okrugli stol

Konačni dnevni red i pozivna pisma su poslana na 60 adresa. Pozvali smo sve članove Koalicije, njih 26, 15 članova Parlamenta FBiH, 6 političara, 5 predstavnika iz državnih institucija i 8 drugih nevladinih organizacija iz FBiH. Okrugli stol održan je 27. novembra u Sarajevu. Programom je bila predviđena i prezentacija

projekta odnosno nalaza za podsticajno okruženje za OCD u BiH za 2014. godinu i uvod u inicijativu i napore Koalicije na uspostavi Sporazuma na nivou FBiH. Uslijedila su tri panela: Sporazum Plus na nivou FBiH, razlozi i mogućnosti za uspostavljanje i izazovi za praktičnu primjenu, kapaciteti organizacija civilnog društva radi uticaja na javne politike – prezentacija nivoa saradnje između organizacija civilnog društva i vladinih institucija u projektu FBiH i CBGI - mandat i već postignuti rezultati u vezi sa Sporazumom Plus na nivou BiH i na nivou FBiH. Panelisti su pružili opsežne prezentacije i učesnici su imali priliku da postave dodatna pitanja ili pruže dodatne informacije i komentare. Set preporuka za budući rad Koalicije se priprema i biće distribuiran svim akterima uključenim u prethodni proces zagovaranja.

Zaključci i preporuke istraživanja „Uspostava Sporazuma Plus na nivou Federacije Bosne i Hercegovine“

Postojeće stanje

Potpisivanjem Sporazuma Plus između Vijeća ministara BiH i nevladinog sektora u BiH 2007. godine uspostavljen je opći institucionalni okvir međusobne suradnje i dijaloga države i organizacija civilnog društva u BiH. Iako prepoznat kao funkcionalan mehanizam za suradnju vlasti sa civilnim društvom i mehanizam koji predstavlja novu demokratsku praksu u odnosima vladinog i NVO sektora te promovira novu političku kulturu, Vijeće ministara nije mnogo učinilo na njegovoj implementaciji. Zbog toga je jedan broj OCD u BiH u 2014. godini pokrenuo inicijativu za uspostavljanje povoljnijeg pravnog, institucionalnog i poreskog okvira za razvoj civilnog društva u BiH na državnom i entitetskom nivou vlasti, te u Distriktu Brčko. U 2015. godini članice Koalicije su pokrenule niz zagovaračkih aktivnosti koje se odnose na proces uspostave ili realizacije postojećih mehanizama međusobne suradnje. Odaziv predstavnika izvršne i zakonodavne vlasti na

Federalnom nivou za učešće na konsultativnim sastancima bio je zadovoljavajući. Pitanje uvođenja Sporazuma + na Federalnom nivou je podržano od dva predstavnika izvršne vlasti dok su ostali predstavnici smatrali da je dovoljno da se implementira postojeći Sporazum na nivou BiH, te da bi uvođenje dodatnog mehanizma bilo finansijsko i tehničko opterećenje za Federaciju. Pitanje koordinacije među institucijama na nivou BiH i entiteta je također spomenuto od strane predstavnika vlasti kao dodatni faktor rizika, jer bi u slučaju uvođenja Sporazuma + na entitetskom nivou trebalo riješiti mnoga druga pitanja, kao što je funkcionisanje već postojećeg Sporazuma, poglavito u poglavljima gdje regulira pitanja uspostave Ureda za suradnju sa civilnim društvom i Savjeta za civilno društvo. Za ovako negativan stav predstavnika vlasti u Federaciji za uvođenje novih mehanizama suradnje sa predstavnicima OCD-a prije svega treba uzeti u obzir stanje u Federaciji u vrijeme održavanja sastanaka, ali i veoma limitiran nivo znanja o načinu funkcioniranja mehanizma koji je ponuđen. Također treba imati u vidu da je na nivou Federacije suradnja sa građanima u pogledu učešća u kreiranju javnih politika bila na nezadovoljavajućem nivou u 2014. godini iako je donesena Uredba o pravilima za sudjelovanje zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata.

U cilju prezentiranja nalaza sa sastanaka, u novembru 2015. godine u Sarajevu organiziran je Okrugli stol kome su prisustvovali predstavnici civilnog društva, institucija FBiH, predstavnika političkih partija i CBGI projekta.

ZAJP - Asocijacija za analizu javnih politika

MOGUĆA RJEŠENJA

Unapređenje pravnog i finansijskog okvira

U izvještaju Evropske Komisije iz novembra 2015. godine se navodi da nije bilo napretka u unapređenju mehanizama saradnje i dijaloga između vladinih institucija i organizacija civilnog društva. Dalje je navedeno da se pravni i zakonodavni okviri trebaju unapređivati, kako bi saradnja dostigla viši stepen. Snažno civilno društvo je ključna komponenta bilo kojeg demokratskog društva i kao takvo treba biti prepoznato od strane institucija vlasti. Evropska Komisija konstatuje da u praksi nije bio obezbijeđen formalni dijalog između Savjeta Ministara BiH i civilnog društva.

Usvajanja nacionalne strategija razvoja civilnog društva

Izvještaj Evropske Komisije kao jednu od ključnih poruka, koja bi imala za cilj unapređenje saradnje između institucija vlasti i nevladinog sektora, navodi usvajanje nacionalne strategija za razvoj civilnog društva na nivou cijele države. Jedna od aktivnosti koja bi išla u smjeru usvajanja strategije je uspostavljanje centralizovane baze podataka. Usvajanja nacionalne strategija razvoja civilnog društva

Izvještaj Evropske Komisije kao jednu od ključnih poruka, koja bi imala za cilj unapređenje saradnje između institucija vlasti i nevladinog sektora, navodi usvajanje nacionalne strategija za razvoj civilnog društva na nivou cijele države. Jedna od aktivnosti koja bi išla u smjeru usvajanja strategije je uspostavljanje centralizovane baze podataka na državnom nivou.

Unapređenje regulative vezane za finansiranje nevladinih organizacija

Finansiranje nevladinih organizacija iz javnih sredstava bi se trebalo poboljšati na način da se jasno uspostave kriteriji i procedure vezane za način dodjeljivanja grantova nevladinim

organizacijama. Značajna sredstva se još uvijek izdvajaju za sportske klubove i organizacije koje su proglašene organizacijama od javnog interesa. Legislativa koja se tiče eventualnih poreskih olakšica koje bi imale za cilj stimuliranje privatnih donacija nevladinom sektoru je praktično nepostojeća. ka na državnom nivou.

ZAKLJUČCI

Transparentniji rad javnih institucija

Objavljivanja programa rada institucija vlasti, bilo izvršne ili zakonodavne vlasti, u kojima bi bio sadržan spisak pravnih normi tokom određenog perioda, trebao bi postati dio svakodnevnih aktivnosti. Posebnu pažnju bi trebalo obratiti na one zakonodavno-pravne akte koji imaju direktan uticaj na javnost, ali i na ostale specifične akte. Netransparentnim poslovanjem institucija javnost ostaje uskraćena za potrebne i pravovremene informacije. Pored toga, javnost nema priliku da se na odgovarajući način pripremi za eventualno učešće u donošenju akata. Poželjno je otvoriti komunikaciju i obavještavanje o pitanjima od značaja za izradu i provođenje javnih politika. Linije komunikacije i načini obavještavanja je potrebno da prate savremene trendove u informisanju, tako da je neophodno u što većoj mjeri koristiti Web-tehnologije.

Konsultacije u ranim fazama izrade propisa

Javne rasprave u fazi prijedloga zakona su mnogo češće nego rane faze rasprava i konsultacija koje bi poželjno bilo obaviti prilikom izrade samog pravnog propisa. Može se reći da još uvijek preovladavaju javne rasprave prilikom nacрта i konačne verzije prijedloga zakona, dok su same konsultacija u ranim fazama izrade i/ili obrade određenog propisa dosta rijetke i/ili vjerovatno javnost sa istima nije upoznata.

Monitoring i evaluacija učinka pravnog propisa

Monitoring i evaluacija učinka javne politike je nedovoljna u smislu da rijetko postoje

odgovarajući strateški planovi koji bi služili kao svojevrsna provjera efekata javnog propisa. Iako je uključivanje organizacija civilnog društva donekle prisutno u domenu donošenja određenih programskih dokumenata poput strategija, dotle je uključivanje nevladinog sektora nedovoljno u domenu praćenja efekata zakonskog propisa. Jedan od načina za uključivanjem organizacija civilnog društva je formiranje jedinstvene evidencije zainteresovanih organizacija civilnog društva pri nadležnom ministarstvu.

Izgradnja kapaciteta

Organi javne uprave bi trebali fokus svojih aktivnosti usmjeriti na izgradnju vlastitih kapaciteta u smislu unapređenja upravljačkih i organizacionih faktora, kako bi se ne vladin sektor prepoznao kao ravnopravan faktor prilikom donošenja zakona. Potencijalni uzrok nedostatka kapaciteta se ogleda u manjku obučenog i informisanog osoblja, a navedeni uzrok bi se djelimično mogao eliminisati razvijanjem saradnje sa institucijama nevladinog sektora.